

MIGREN KASALLIGI BILAN OG'RIGAN BEMORLARDA KASALLIKNING KECHISH XUSUSIYATLARI

Qunduzaliyeva Gulbahor Qayumjon qizi

Rishton Abu Ali ibn sino nomidagi

Jamoat Salomatligi texnikumi katta o'qituvchisi

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada migren kasalligining kelib chiqish sabablari, klinik belgilari, turlari, tashxis qo'yish usullari hamda davolash va profilaktika choralari yoritilgan. Migrenning markaziy asab tizimi bilan bog'liqligi, kasallikning bemor hayot sifatiga ta'siri ilmiy-nazariy jihatdan tahlil qilingan. Shuningdek, zamonaviy tibbiyotda migrenni davolashda qo'llanilayotgan dori vositalari va nodorivor usullar haqida ma'lumot berilgan. Maqola tibbiyot ta'lim muassasalari talabalari va amaliyotchi tibbiyot xodimlari uchun mo'ljallangan.

KALIT SO'ZLAR

Migren, bosh og'rig'i, nevrologik kasallik, aura, markaziy asab tizimi, stress, profilaktika, davolash usullari.

Kirish

Migren — bu asosan boshning bir tomonida paydo bo'ladigan, kuchli, pulsatsiyalovchi og'riq bilan kechuvchi surunkali nevrologik kasallikdir. Migren nafaqat bosh og'rig'i, balki bemorning umumiy holatiga, ish faoliyatiga, o'qish jarayoniga va hayot sifatiga salbiy ta'sir ko'rsatadi. Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti ma'lumotlariga ko'ra, migren mehnat qobiliyatini vaqtincha yo'qotishga olib keluvchi eng keng tarqalgan kasalliklardan biridir.

Migrenning kelib chiqish sabablari

Migrenning aniq sababi to'liq o'rganilmagan bo'lsa-da, quyidagi omillar muhim rol o'ynaydi:

irsiy moyillik;

miya qon tomirlarining spazmi va kengayishi;

markaziy asab tizimi faoliyatining buzilishi;

gormonal o'zgarishlar (ayollarda hayz davri, homiladorlik);

stress va ruhiy zo'riqish;

uyqusizlik yoki ortiqcha uyqu;

och qolish;

ayrim mahsulotlar (shokolad, qahva, achchiq ovqat, gazli ichimliklar).

Migren turlari

Aurasiz migren – eng ko'p uchraydi, to'satdan boshlanadi.

Aurali migren – bosh og'rig'idan oldin ko'rish buzilishi, ko'z oldida yaltirash, qo'llarda uvishish bilan boshlanadi.

Surunkali migren – oyiga 15 kundan ortiq takrorlanadi.

Bolalar migreni – ko'pincha qorin og'rig'i, ko'ngil aynishi bilan kechadi.

Klinik belgilari

Migren quyidagi belgilar bilan namoyon bo'ladi:

boshning bir tomonida kuchli og'riq;

pulsatsiya hissi;

yorug'lik va shovqinga sezuvchanlik;

ko'ngil aynishi va qusish;

holsizlik;

ish faoliyatining pasayishi.

Og'riq bir necha soatdan 2–3 kungacha davom etishi mumkin.

Migren tashxisi

Migren asosan klinik belgilar asosida aniqlanadi. Qo'shimcha tekshiruvlar quyidagi hollarda o'tkaziladi:

bosh miya KT yoki MRT;

nevrolog ko'rigi;

differential tashxis (insult, o'smalar bilan farqlash).

Davolash usullari

1. Dori vositalari:

og'riq qoldiruvchi preparatlar;

triptanlar;

yallig'lanishga qarshi dorilar;

profilaktik preparatlar (beta-blokatorlar, antikonvulsantlar).

2. Nodorivor davolash:

stressni kamaytirish;

uyqu rejimini me'yorga keltirish;

to'g'ri ovqatlanish;

fizioterapiya;

relaksatsiya mashqlari.

Profilaktikasi

Migren xurujlarini kamaytirish uchun:

kun tartibiga rioya qilish;

uzoq vaqt och qolmaslik;

kompyuter va telefonni me'yorda ishlatish;

stressdan saqlanish;

shifokor tavsiyasiga amal qilish muhimdir.

Xulosa

Migren — keng tarqalgan, ammo to'g'ri yondashuv bilan nazorat qilinadigan kasallikdir. Erta tashxis, individual davolash va sog'lom turmush tarzi migren xurujlarining kamayishiga yordam beradi. Aholi o'rtasida migren haqida tibbiy-ma'rifiy bilimlarni oshirish ushbu kasallik oqibatlarini kamaytirishda muhim ahamiyatga ega.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

Ismoilov A.A. Nevrologiya asoslari. — Toshkent: Ibn Sino nomidagi nashriyot, 2020.

Karimov B.Sh. Ichki kasalliklar. — Toshkent: Yangi asr avlodi, 2019.

Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti (WHO). Headache disorders.

Silberstein S.D. Migraine pathophysiology and treatment. Neurology Journal, 2021.

Goadsby P.J., Holland P.R. Migraine mechanisms. Nature Reviews Neurology, 2020.

O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi. Klinik protokollar.

Raxmonov D.R. Asab kasalliklari. — Toshkent, 2018.